

Areszt Śledczy w Starogardzie Gdańskim jest jednostką, której przeznaczenie reguluje Zarządzenie nr 27/2010 Dyrektora Okręgowego Służby Więziennej w Gdańsku z dnia 8 października 2010r. w sprawie rejonizacji osadzania w Areszcie Śledczym w Starogardzie Gdańskim. W areszcie osadza się: tymczasowo aresztowanych mężczyzn pozostających do dyspozycji Prokuratury Rejonowej w Starogardzie Gdańskim, Sądu Rejonowego w Starogardzie Gdańskim, Prokuratury Rejonowej w Kościerzynie, Sądu Rejonowego w Kościerzynie oraz skazanych skierowanych do odbywania kar pozbawienia wolności w systemie terapeutycznym dla skazanych z niepsychotycznymi zaburzeniami psychicznymi i upośledzonych umysłowo, w tym objętych programem terapii dla sprawców przestępstw popełnionych w związku z zaburzeniami preferencji seksualnych (P-1/t, M-1/t), a także skazanych recydywistów penitencjarnych (R-1/p, R-1/z, R-2/p, R-2/z). Aktualnie jednostka dysponuje miejscami zakwaterowania dla 365 osób pozbawionych wolności, w tym 62 w oddziale terapeutycznym.

Historia Aresztu Śledczego w Starogardzie Gdańskim

Budynek starogardzkiego więzienia został wybudowany na działce o powierzchni około 0,95 ha w latach 1893 – 1895 (część północna z piecami kaflowymi) i 1903 - 1912 (część południowa z centralnym ogrzewaniem). Więzienie stanowił jeden podłużny, podpiwniczony, czterokondygnacyjny gmach w kształcie litery „T” o wymiarach 90 m długości i 12 m szerokości. Całość zamykało oparkanie w postaci wysokiego ceglanego muru. Gmach posiada do dziś duże, zewnętrzne okno szczytowe (od południa) a wewnątrz – pośrodku – dwa świetliki posadzkowe. Więzienie dzieliło się na 3 oddziały odpowiadające architektonicznie piętrům, a te z kolei na jedno- lub wieloosobowe cele.

Odradzające się po latach zaborów lokalne władze administracyjne Polski przejęły więzienie w listopadzie 1918 r. W okresie międzywojennym obecny obiekt był więzieniem karno – śledczym przeznaczonym dla więźniów skazanych na karę do 1 roku więzienia oraz jako areszt zapobiegawczy.

W dniu 1 września 1939 r władze polskie ewakuowały wszystkich funkcjonariuszy więziennych, a zakład karny z polecenia starosty przejął emerytowany naczelnik Marcin Żychski, który wezwał do pomocy kilku byłych dozorców – emerytów. W więzieniu znajdowało się wtedy około 240 osadzonych, z których nazajutrz pozostało 96. Reszta zbiegła. W dniu 3 września kontrolę nad obiektem przejął 12 osobowy oddział S.A., który nie zwolnił ani funkcjonariuszy ani innych więźniów, nawet narodowości niemieckiej.

W okresie od 6 września 1939 r więzienie stało się okresowo centralnym punktem zbiorczym dla uwięzionych Polaków i Żydów z powiatów starogardzkiego i częściowo tczewskiego. Według powojennych szacunków w okresie od połowy września do grudnia 1939 r kierowano do więzienia w Starogardzie Gdańskim około 40 osób dziennie. Specjalna komisja gestapo i Selbstschutzu dokonywała w więzieniu selekcji: aresztowanych bądź skazywano na śmierć (wyrok wykonywano grupowo w pobliskim lesie Szpęgawskim – około 1500 osób), bądź kierowano do gdańskich obozów w Szkole Wiktorii, Nowym Porcie i Stutthofie (pierwszy transport wyjechał już 9 września do Szkoły Wiktorii).

Po przejściu więzienia przez władze sądowe w dniu 27 listopada 1939 r funkcjonowało ono jako areszt sądowy do 20 lutego 1945 r., kiedy to osadzonych w liczbie 500 osób ewakuowano pieszo do Gdańska.

Po wyzwoleniu od 1945 r. do 1956 r. jednostka funkcjonowała jako więzienie karno – śledcze. Na jego terenie rezydowała tzw. grupa filtracyjna Wojewódzkiego Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego w Gdańsku.

W latach Polski Ludowej przeznaczenie jednostki ulegało zmianom. Była zakładem karnym z oddziałem dla tymczasowo aresztowanych i oddziałem leczniczo – wychowawczym dla recydywistów, a następnie aresztem śledczym z oddziałami: transportowym dla skazanych i terapeutycznym dla młodocianych i odbywających karę po raz pierwszy.

Aktualnie Areszt Śledczy w Starogardzie Gdańskim jest jednostką penitencjarna wchodząca w skład Okręgowego Inspektoratu Służby Więziennej w Bydgoszczy. Aresztem Śledczym kieruje Dyrektor któremu podlega personel składającym się z z funkcjonariuszy i pracowników cywilnych Służby Więziennej. Personel Aresztu Śledczego w Starogardzie Gd. podzielony jest na działy: ochrony, penitencjarny, terapeutyczny, ewidencji, finansowy, kwatermistrzowski, służby zdrowia, kadr i spraw organizacyjnych, systemu dozoru elektronicznego oraz samodzielne stanowiska ds. BHP i ds. obronnych.

Ponadto od 2018r. w naszej jednostce został utworzony Zespół Terenowy Systemu Dozoru Elektronicznego (SDE), który realizuje zadania związane z bezpośrednią obsługą tego sposobu wykonania kary dla skazanych, którzy otrzymali taką możliwość. Zespół zadania realizuje głównie na obszarze województwa pomorskiego, ale również te wykraczające poza jego granice.